

Samferdselsdepartementet

8.5.2025

Referanse:mkv

11.06.2025

Forslag til skjerpede regler mot risikoatferd i trafikken - mer effektiv inndragning av motorvogn og innstramming i bruk av mobiltelefon i bil

Vi viser til høring om ovennevnte datert 13. mars 2025.

Trygg Trafikk er meget fornøyd med at regjeringen følger opp føringene i Nasjonal transportplan 2025-2036 gjennom dette grundige høringsforslaget. Hvert år blir mer enn 600 mennesker drept eller hardt skadet i trafikken. Forskning viser at cirka 40 prosent av dødsulykkene utløses av alvorlige brudd på vegtrafikklovgivningen¹. Tiltak og strengere regler mot risikoatferd og trafikkriminalitet er derfor både viktig og helt nødvendig for å nærme oss nullvisjonen.

Tema A: Mer effektiv inndragning av motorvogn

Selv om politiet har inndratt motorvogn i noen svært alvorlige tilfeller av trafikklovbrudd, har de til nå ikke hatt en egen hjemmel for dette og virkemiddelet har vært lite brukt. En dom i Høyesterett fra 2024 stadfester at inndragning kan brukes som reaksjon ved f.eks. villmannskjøring, men understreker behovet for tydeligere retningslinjer. Det er derfor viktig at det kommer på plass et sterkere hjemmelsgrunnlag og en mer konsekvent praksis ved inndragning motorvogn.

Trygg Trafikk gir tilslutning til de foreslåtte grenser for fartsoverskridelser og ruskjøring ved inndragning av motorvogn. Vi er også enige i at hjemmelsgrunnlaget må omfatte gjentatt kjøring uten førerkort og annen «særlig hensynsløs kjøring» (f.eks. organisert kappkjøring).

Som foreslås, bør inndragning av motorvogn skje uavhengig av om fører eier dette og uavhengig av verdi, slik at vi unngår omgåelse og tilpasninger av regelverket. På denne måten gis eier et ekstra insitament til å vurdere om han/hun bør overlate motorvognen til en annen fører. Dette bidrar til å styrke trafiksikkerheten og understreker det ansvaret som følger med å låne, leie eller lease ut en motorvogn.

Vi ser samtidig behov for at det etableres en sikkerhetsventil med unntak for tilfeller som er helt upåregnelige for eier, samt prosessuelle rettigheter som f.eks. rett til å få behandlet erstatningskrav i saken.

¹ <https://www.toi.no/forskningsomrader/trafiksikkerhet/40-prosent-av-dodsulykkene-skjer-der-trafikanter-ikke-overholder-trafikkreglene>

Tema C: Innstramming i bruk av mobiltelefon i bil

Uoppmerksomhet er en av de største trafikksikkerhetsutfordringene vi har og en medvirkende faktor i én av tre dødsulykker². Det er mange former for uoppmerksomhet, men mobiltelefonen er en godt dokumentert «oppmerksomhetstyv», regulert gjennom gjeldende forskrift om forbud mot bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring.

Dessverre ser det ikke ut til at bruksforbudet og økte bøtesatser har hatt tilstrekkelig positiv effekt på uønsket atferd. Ifølge en undersøkelse fra Trygg Trafikk innrømmer en tredjedel å ha brukt håndholdt mobiltelefon under kjøring³. Det vanligste er å ringe, men mange sender også SMS. En annen undersøkelse tyder på at over halvparten av unge førere «fikler» med mobilen mens de kjører⁴.

Vi er også kjent med at politiet/UP opplever gjeldende forbud som krevende å håndtere i praksis. De må f.eks. kunne bevise at mobiltelefonen faktisk er *brukt* til samtale, scrolling, teksting mv. Et betydelig antall saker klages inn og havner i rettssystemet, noe som er sløsing med samfunnets ressurser.

Trygg Trafikk er derfor enig i at det er behov for å klargjøre og stramme inn gjeldende forbud, til å omfatte det å *holde/berøre* mobiltelefonen. Videre bør forbudet, som foreslått, også gjelde når mobiltelefonens funksjoner brukes via bilens integrerte skjerm (Apple carplay o.l.). Det er viktig at lovgrunnlaget er helt tydelig på dette.

Vi har imidlertid en betenkning, som gjelder beskrivelsen av lovlig betjening av håndholdt og fastmontert mobiltelefon gjennom «få tastetrykk» og «korte blikk». Etter vårt syn er disse begrepene veldig diffuse og krevende å forholde seg til både for fører og de som kontrollerer atferd på vei. Det vil derfor være fordelaktig om det i lovteksten kan presisere hva dette innebærer i praksis.

Det er godt dokumentert at det å ta blikket bort fra veien utgjør den farligste uoppmerksomheten, og at to sekunder er en kritisk grense (bl.a. Statens vegvesen og Havarikommisjonen i USA). Vi foreslår derfor følgende presisering:

«Fører må uansett ikke bruke mer enn to sekunder sammenhengende for å starte opp eller avslutte en samtale, å styre og avspille lydfiler, eller å se på trafikkinformasjon/GPS».

Vil vil avslutningsvis tilføye at høringsforslaget ikke berører eller løser utfordringer med berøringsskjermer i bil, når disse ikke betjenes gjennom mobiltelefonen. Vi viser til ny forskning fra Sintef og Nord universitetsom har dokumentert at berøringsskjermer stjeler mye av

² <https://www.vegvesen.no/trafikkinformasjon/trafikksikkerhet/kampanjer/oppmerksomhet/fakta-om-oppmerksomhet/>

³ <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/17963444/nordmenn-tekster-sover-og-er-beruset-bak-rattet?publisherId=4757226>

⁴ <https://www.tryggtrafikk.no/media/pressemeldinger/ungdom-fikler-med-mobilen-mens-de-kjorer/>

oppmerksomheten vår⁵. Det er viktig at arbeides videre med denne problemstillingen, både nasjonalt og internasjonalt.

Vennlig hilsen
Trygg Trafikk

⁵ <https://www.tryggtrafikk.no/media/pressemeldinger/ny-rapport-beroringsskjermen-gjor-deg-til-en-farligere-sjafor/>